

INTERVJU SA SRETEN ĐUROVIĆEM

Beograd | Datum: 4. jul, 2017.godina

Trajanje: 136 minuta

Prisutni:

1. Sreten Đurović (Intervjuisani)
2. Marijana Toma (Vodila intervju)
3. Boris Šebez (Kamera)

Simboli komentara neverbalne komunikacije u transkriptu:

() – emotivna komunikacija

{ } – intervjuisani objašnjava putem gestikulacije

Ostali simboli u transkriptu:

[ ] – dodaci u tekstu kako bi se olakšalo razumevanje

Fusnote predstavljaju dodatke kojim uredništvo pojašnjava naselja, imena ili izraze

Prvi Deo

Marijana Toma: Počinjemo intervju. Danas je 4. juli 2017. godine. Da li možete da se predstavite, da mi kažete Vaše ime i prezime, gde ste rođeni i kad ste rođeni?

Sreten Đurović: Mogu da se predstavim. Ja sam Đurović Sreten. Rođen sam '54. godine u selu Velika Slatina, opština Priština, tadašnja. Sad je opština Kosovo Polje.

Marijana Toma: To je selo pored?

Sreten Đurović: Pored aerodroma, aerodrom Priština.

Marijana Toma: Recite, možete da mi kažete nešto o vašem detinjstvu, vašim roditeljima, odakle su porodice?

Sreten Đurović: Pa, porodica. Moj otac je ovaj došao sa dve godine. 1914. doselili su se iz Toplice, a majka mi je, ovaj, oni su došli 1918, ne '18., '22. u selo Staro Gracko. Majka mi je od Draškovića, otac mi je Đurović.

Marijana Toma: A odakle su majčini došli?

Sreten Đurović: Isto iz Crne Gore, pa i očevi imaju isto poreklo iz Crne Gore, ali su tu bili baš na granici sa Toplicom.

Marijana Toma: Čime su se bavili roditelji?

Sreten Đurović: Pa otac mi je bio službenik, radio je u opštini. Bio je dosta aktivan kao posleratni kadar, a majka je bila domaćica. Mi smo živeli u selu. Bilo nas je devetero pa su troje za vreme rata umrli i ostalo nas je šestoro i sad kad smo izbegli, umrlo nam je, umro mi je brat i dve sestre. Sad nas je ostalo još troje.

Marijana Toma: Recite mi nešto o vašem odrastanju? To je bilo, vi ste?

Sreten Đurović: Ha, bezbrižno detinjstvo, lepo detinjstvo. Mislim to je stvar koju ne može čovek rečima da opiše, to treba da se doživi, ali bilo je strašno lepom, jer smo rasli u nekoj normalnoj sredini gde smo se svi poznavali, gde smo se uvažavali, govorili smo jezikom koji je najbliži. Čas albanski, čas srpski, bilo nam je lepo, stvarno nam je bilo lepo. Imali smo dobar komšiluk. Rasli smo, kažem vam,

tako u toj velikoj sredini sa mnogo dece i bilo nam je strašno. Mislim, cele porodice i srpske i šiptarske su imale dosta puno te dece i svima je bilo lepo. Toliko koliko smo imali. Bio je skroman život ali je bio zdrav, lep, radostan. Svako jutro smo se budili sa puno sreće, zadovoljstva što ćemo da se vidimo između sebe, da se družimo.

Marijana Toma: To je bilo mešovito selo u kome ste živeli?

Sreten Đurović: Pa više je bilo Albanaca nego Srba ali je bilo dosta i Srba. Bilo je jedno 20 procenta, 30 procenta Srba.

Marijana Toma: I rekli ste vi ste '54-o? Vi ste?

Sreten Đurović: Tako je.

Marijana Toma: Vi ste dakle krenuli u školu '61?

Sreten Đurović: Tako je. Ja sam krenuo u školu u selu Velika Slatina. Bila je četvorogodišnja škola, ovaj do četvrtog razreda, mešovita, sa mešovitim odeljenjem prvi, drugi, treći i četvrti. Posle toga smo išli iz Slatine za Kosovo Polje, peti, šesti, sedmi i osmi. I onda smo ovaj putovali. Jedno vreme smo putovali peške, kasnije kad je autobus počeo da ide za, do Slatine i do Vrela, onda smo išli autobusom. Ali tako, svi smo putovali tim autobusom ujutro.

Marijana Toma: Vi ste dakle u srednju išli u Prištinu.

Sreten Đurović: U Prištinu.

Marijana Toma: Koju ste srednju školu završili?

Sreten Đurović: Poljoprivrednu.

Marijana Toma: I nakon toga šta ste planirali da radite?

Sreten Đurović: Pa...

Marijana Toma: Da dalje živite na selu?

Sreten Đurović: Bilo je puno planova međutim ja sam se vrlo brzo zaposlio. Otišao sam u vojsku i kad sam se vratio iz vojske ja sam se vrlo brzo zaposlio i vremenom sam počeo da radim špediciju, međunarodnu špediciju, "Jugošped"¹ pa onda smo '77. godine sa direktorom Kisić Nedeljkom osnovali "Kosovošped"² gde smo vrlo uspešna firma bili. I ja sam onda '90-te napustio i onda osnovao svoju firmu, špediciju isto. Imao sam 40 zaposlenih. Od toga skoro pola su bili Albanci i to u najgore vreme kad je bila ono '91-'92.

Oni koji su radili kod mene, njima je ovaj, ono znaš, imalo je tu malo i čarki ono: "Radiš kod Srbina i ovamo, tamo". Ja im kažem: "Slušaj jel tvoja deca žive dobro? Radi kod Ciganina, kod Kineza, ako ti

---

¹ Špediterska firma.

² Isto.

deca žive deca dobro nemoj da budeš na ulicu”. Oni su shvatili da život teče i da je to egzistencija i nikakvih problema nisu imali. Bilo im je lepo i meni i njima, razumevali smo se. Šta da vam kažem čovek kad ima zadovoljstvo u kući onda mnoge stvari lakše prebrođava. I tako život je išao do ‘99. ‘99-e onda je došlo ono što ne valja i onda smo otišli kud koji mili moji.

Marijana Toma: A recite mi vi ste se oženili koje godine?

Sreten Đurović: Ja sam se oženio ‘82. godine.

Marijana Toma: I to je bilo?

Sreten Đurović: U selo, moje selo. Žena mi je bila na Medicinskom fakultetu, treća, četvrta godina stomatologije i došla je posle u selu i tu nam se rodio stariji sin Luka tu. Otac mi je umro ‘82, a Luka se... otac mi se isto zvao Luka a sin Luka i on se rodio ‘83. godine u aprilu mesecu. Znači nepunu godinu dana posle očeve smrti. A otac mi je igrom slučaja 4. maja kad je i Tito sahranjen i on istog dana sahrana bila. Bilo je to skoro, više hiljada ljudi na sahrani mog pokojnog oca i među ostalima bilo je tu dosta i Albanaca i bio je hodža³ jedan tu iz našeg sela.

I došli moji ovaj rođaci, majka mi inače njeni su otišli za Vrbas i došli su oni tu, bili su tog dana i bile su velike demonstracije, 4. maja ‘82. godine su bile su velike demonstracije u Prištini i ovaj. Oni su baš sa nekim problemima prošli, došli do sela, do nas i kad su videli da u selu kod nas se skupilo toliko naroda, naših komšija, kaže: “Šta je ovo?”

I sad ne mogu da ukapiraju ovi koji su došli sa strane, ne mogu da ukapiraju ovi koji su došli sa strane da Albanci dolaze na sahranu mom ocu. I jedan Miftar koji je radio u opštini sa mojim pokojnim ocem drži govor, znaš, i plače. I sad baš nejasno je ljudima. Ali vidi se baš da ta sredina gde smo mi živeli, to je, ljudi su, nisu se bavili nikakvim političkim stvarima. Oni su radili neko na selo, njivi, neko u Kombinat u Obiliću, tu je bio Belaćevac, dosta ljudi je tu bilo zaplašeno, međutim počelo je to da se greje.

Dolaze, dolaze i kad je počelo ključanje ‘90-te i neke godine tad je već đavo uzeo stvar u svoje ruke i mi smo počeli da se mrzimo bez osnova. Ja nikoga ne mrzim u životu ali imali su tu neki tako, ali to je sve glupo. Sve je to glupo jer ljudi mora da žive jedni sa drugima, da se pomažu, da se viđaju, da rade, da zarađuju, da privređuju, da sve što život nosi mora da, da, da se. Ja kažem imam jednu izreku u selu kod nas i goveda se redom ližu pa i mi ljudi moramo jedno drugog da pomažemo, i da ovaj jedan drugome iziđemo u susret ko što sad radimo ovde po Beogradu i tako.

Marijana Toma: Htela sam ustvari da vas pitam pošto nisam imala prilike da razgovaram sa puno ljudi koji su Vaših godina i sećaju se tako dobro. Tih ‘80-tih, dakle, kad govorite o sahrani vašeg oca, to svedoči o nekom zajedništvu?

Sreten Đurović: Da.

Marijana Toma: A opet s druge strane znamo za te tenzije koje su postojale. Kako je to izgledalo za vas s obzirom da ste bili jako aktivni, da ste radili?

---

³ Misli se na hodžu, sveštenika islamske veroispovesti.

Sreten Đurović: Pa kako je izgledalo? Reći ću vam ja kako je to izgledalo. Izgledalo je vrlo čudno i vrlo neobjašnjivo. Kako ta jedna grupa ljudi pronalazi neku začkoljicu u nečemu što možda ne postoji, ajde recimo da postoji. Pa šta, jel moramo da iziđemo na ulicu da bismo rekli ovaj da je to problem.

Ne, mogli smo lepo za stolom da sedimo ko što sad sede. Posle svake svađe dođu pa dogovaraju se, ali ja mislim da je lepše pre svađe da se dogovaramo, da pričamo. I dijalogom, malo dužim dijalogom to bi lepše bilo. Ali ne nama je bilo, ne nama, nego je cilj bio nekome da napravi tu svađu koja je nepotrebna. Da iziđemo na ulice da lomimo da bismo time izrazili nezadovoljstvo. Nije izražavanje nezadovoljstva ako nešto lomim.

Marijana Toma: Šta je bio zahtev tada jel to ono?

Sreten Đurović: To je zahtev bio da studentska hrana nije u redu⁴, da ovo, da ono, neke stvari bezvezne koje uopšte nisu tačne. Mnogo lepše je bilo tim studentima koji su došli da žive u studentskim domovima, ne svima, ali recimo 80 procenat su imali lepši smeštaj i lepšu hranu u studentskim domovima nego što su imali kod svoje kuće. Ipak je u studentskom domu živio tamo besplatno i imao je sve.

Šta sad tražiš, ne znam, mislim ja se ne razumem ali mislim da je to tako jer sam ja posle toga prešao da živim baš preko puta studentskih domova i gledao sam. Onda su tad od '80-te počele su malo češće da se dešavaju te demonstracije i da neko to gura, taj neko, ne znam ko je. Ovi koji traže demokratiju. Da li sam ja u pravu ili nisam u pravu ne znam, ali ja vidim da to ne ide dobro. Ne ide dobro da nekoga mi sad teramo da sad, da na ulici tražimo pravdu. To su najveće gluposti za mene. Ideš tamo u institucije gde su, koje su, pa izneseš taj zahtev, da se dogovore a ne sad da iziđe na ulicu i da počnemo da lomimo i da kažem meni se ne sviđa što imate vi plavu kosu. To su gluposti ali to pali.

Marijana Toma: A recite mi vi ste, dakle sad ide ono život. Vi ste, vi imate jednog sina ili koliko dece?

Sreten Đurović: Ne ja imam dva sina Luku i Lazara oni su se rodili tamo, ono je bilo nesretno vreme pa sam morao da ih vodim iz Prištine da se porađaju u Kruševac. Te one tenzije, te ovo, te ono, te dece tu, te gluposti neke ali radi predostrožnosti neke ajde ja neću da ubeđujem nikoga, ajde, otići ćemo u Kruševac i oni se rode ali su došli i živeli smo u Prištini. Živeli smo na Sunčevom Bregu i onda su deca išli tamo u školu. Ja sam radio, kažem ti ja sam bio uspešan.

Moja firma je bila 127 firma u bivšoj Jugoslaviji od 66.000 preduzeća. Radili smo. Ja nisam delio stranke. Kad dođe stranka kod mene ja ne dozvoljavam da me ona vodi kroz poslove, nego pustim ga da uđe, dogovorimo se i ja to završavam kroz priču. On dok se, on dok popije kafu mi mu završimo posao i onda je najveća reklama je meni bila, su bile stranke. Ja sam recimo od recimo sto procenta stranaka, 80 procenta je bilo Albanaca kod mene.

Marijana Toma: Koristili usluge vaše firme?

Sreten Đurović: Moje usluge špedicije. A imao je dosta tih prijatelja mojih koji su imali isto špediciju Albanci i kaže šta im radiš. Ja im ništa ne radim, ja samo pričam istinu. Jer istina je bolna ali je zdrava.

Marijana Toma: Što ste napustili državni posao, ono to je?

---

⁴ Studentski protest 1981. godine je u početku započeo zbog nezadovoljstva hranom u studentskim menzama.

Sreten Đurović: Pa da vam kažem ja sam. Počelo je ono vreme, kako se zove, kad su počele da se otvaraju firme i ja sam uvek bio nemirnog duha pa sam hteo da vidim da li ja mogu nešto tu da nađem sebe u tom poslu i vrlo sam bio uspešan. Jer kod mene nema te stvari koja ne može da se završi. Mora sve da se završi ali moraš više da uložiš truda da bi to došlo i kad onda uspostaviš tu jedan, tu jednu liniju dobru onda to ide ko niz vodu. Mislim ljudi misle da je to lako. Nije to lako, to je mnogo teško ali kad je prava ekipa, pravi tim i kad se slušaju, kad se ljudi slušaju onda to ide lako.

Marijana Toma: I kako vam je. Rekli ste da vam je firma bila dosta uspešna. Gde ste radili, po čitavoj bivšoj Jugoslaviji, po Kosovu ili?

Sreten Đurović: Ja sam tad radio najviše po Kosovu, pa onda tamo do Leskovca jer nismo imali u tom momentu, ovaj. Onda počeli su ovi nemiri i počelo je svega ovoga što ne valja i onda nije bilo, kako da vam kažem, pravih momenata da se to raširi po čitavoj Jugoslaviji. Imali smo mi nameru, ali naše namere su bile male.

Marijana Toma: A jeste u to vreme razgovarali, mislim imali ste prijatelje Albance, jeste razgovarali kad su krenule te tenzije tamo sredinom 80-tih?

Sreten Đurović: Sa običnim narodom vrlo lako dođeš, međutim narod se ne pita. Mislim, narod ti je da ih ne nazovem, narod ti je kao jedan čopor. Jer moja narodnost da se ne izrazim jer narod šta će. Kad ti uđe bujica ti moraš da kreneš za narodom, gde ćeš, šta ćeš. Pričali smo puno toga šta da, pa je bilo preko televizije i bilo je svakako.

Teška su to vremena bila, milsim napeto, ne znam ni ja sam. Pa sad razgovaram sa mojim prijateljima i poznanicima, pa kažem kako smo lepo živeli. Pa jesmo lepo živeli smo, mi, ti koji smo dopustili da nas neko vodi koji nije imao ništa lepo, nego je samo stvarao tenzije, a mi smo bili ti koji smo podržavali te tenzije i tako. To se odvijalo vrlo, vrlo loše za sve, ne samo za nas. Ja ne delim tu ni Srbe ni Albance, ali vrlo teško je to.

Treba čovek da zamisli da živiš u jednoj sredini gde te, kad ja pričam ovde po Beogradu i Srbiji da tamo su se i naši kerovi poštovali, psi. Nisu hteli da laju jedan na drugog. I sad tu harmoniju pokvariš, šta treba da pričam dalje. Znači životinje su se poštovale, a ne mi ko ljudi. Jer meni je sestra jedna mlađa, ta najmlađa koja je umrla, ona je radila ko medicinska sestra. Ona obuče se, vozila je auto, obuče se u narodnu nošnju albansku i ide na svadbu i pitaju je čija je. Prvi naš komšija je bio Fejza i kaže ja sam čika Fejze...

Marijana Toma: To je, kad pričate o tim tenzijama, mislim koliko je bilo teško živeti normalnim životom, a opet imati te?

Sreten Đurović: Da vam kažem nešto, samo jednu stvar da kažem. Vrlo je teško. Sa normalnim ljudima je vrlo normalno, ali dođe neko kome smeta, kažem vam, kome smeta što je on došao u papučama. Eto to su te stvari koje ne mogu da vam objasnim. Jer čovek kad hoće da jer za svađu treba dve strane. I sad on dođe sa namerom da se svađa. Ja kažem: "Daj čoveče ja nemam vremena za to". I tako.

Nisam hteo da se upuštam u neki, jer znam da je to, da to nije dobro jer to ne možemo mi ništa da ispravimo, mi obični ljudi. Šta ja mogu da ispravim da kažem ovaj nije bio u pravu, ovaj je bio u pravu.

To su politike koje su se vodile na malo većem ovaj nivou nego što mi obični ljudi, smrtnici, možemo da rešimo. I tako se to, šta sad, pričali smo, ali nikakav efekat naše priče nije bio. I onda je bilo lakše da ne pričamo o tome nego bolje da pričamo neke laganije stvari o svakodnevnom životu da jedan drugom pomognemo ono što može da se pomogne i tako.

Marijana Toma: I kad je krenulo to dakle vi ste osnovali vašu firmu '90-te, jel tako.

Sreten Đurović: Tako je.

Marijana Toma: I kako sad to ide ipak je počelo. To je bio još period kada se u Jugoslaviji živelo poprilično lepo i?

Sreten Đurović: Lepo smo živeli. Ja sam živio, mislim nikad ne bi promenio taj naš život dole za bilo koje mesto na kugli zemaljskoj, za bilo koje mesto. Znači harmonično smo živeli, bilo nam je lepo, poznavali smo se svi, završavalo se to, završavalo se u hodu se završavao posao. Zovnem ja Femiju, Dragi, pa nije bitno koga zovem i kažem daj vidi ej ovaj čovek će sad da dođe tamo dole da se završi. Kaže samo nek dođe to mu je završeno. Dok on dođe to će biti završeno.

To su te lagodnosti milsim koje smo mi imali poznavajući jedan drugog. Recimo nije bilo nekih, recimo i bilo gde i kod, u opštini, u bolnici i na fakultetu. Pa mene sad zovu, često me zovu, kaže je li poznaješ tamo nekog da upiše ćerku ili sina na fakultet.

Marijana Toma: I to je, dakle opet se vraćam na to. Vi ste opet vi ste radili Kosovo i južni deo Srbije.

Sreten Đurović: Pa dosta sam ja s obzirom da sam imao stranaka iz Centralne Srbije, iz Beograda. Imao sam ja veliki broj stranaka. Znači nije nikakav problem bio, znači nije nikakav problem bio do '98-e, '99-e, znači tu kad su oni problemi, kad je počelo pucanje.

Marijana Toma: Kako je bio u tom periodu, onaj period kada dolazi do neke zategnutosti '90-tih pa tu je bilo i onih čini mi se i sa poslom i sa školom⁵?

Sreten Đurović: Da otpusta. Oni su da vam kažem nešto. Glupo je da ja sad donosim neke zaključke kad nisam bio uključen u to. Sada su, neko je napustio, neko je isteran, neko ovako, neko onako, ali počelo je već to horski da se radi. Znači kako. I onda ajde, ovoga su isterali, ovaj je napustio i onda kaže Ustav iz 74. I ne znam, sve te stvari.

Ja nikad nisam bio uključen u ni jednoj političkoj ekipi da nešto radi. Nikad nisam, ne zato što nisam hteo jer ako kažeš istinu ti ne valjaš ni za jednu ni za drugu stranu. Jer to je problem i ja onda, razumete, uvek sam gledao, hteo da se uključim u posao a ne u praznu priču. Jer demagogija je mnogo teška stvar. Ja se u to ne razumem ali znam dobro da radim i tu sam bio dosta uspešan. To je problem što ja nisam znao da kažem ako je ovo crno, za mene je crno ne može da bude belo jer istini moraš gledati u oči.

Da su svi pričali istinu do ovoga ne bi došlo nego smo lagali i ajde biće ti lepše. Šta će ti biti lepše. Biće ti lepše samo ako radiš. Praznu priču, nikom ništa nije donela, nikom ništa nije poklonjeno. Taj poklon

---

⁵ Odnosi se na masovna otpuštanja Albanaca sa posla, kao i na paralelni obrazovni sistem, nakon gubitka autonomije Kosova i nametanja obrazovanja na srpskom jeziku.

recimo što sam ja dao vama, ja očekujem revanš. Sad da li ćete mi dati u istoj meri ili većoj ali uvek onaj veći traži veću meru, veću uslugu od vas. To su problemi.

Marijana Toma: Recite mi kako je izgledao život tada znači, jel bilo problema, nekih tenzija. Vi ste živeli u Sunčanom bregu. To je jedan od boljih naselja, boljih krajeva u Prištini.

Sreten Đurović: Tako je. Pa da vam kažem nije bilo tenzija dok nije počelo '98-e, '99-e, ja nisam imao, nisam osećao. Možda sam ja bio zauzet poslom, niti moji nisu imali problema. Ali počelo je tek onda '98. Počelo je da se odvaja, da počne pucnjava, da se u to vreme policijski časovi, te ovo, te ono i onda je počelo malo to da bude nesigurno. I onda su ljudi naši zavlačili se rano u kućama.

Marijana Toma: Kako to izgleda?

Sreten Đurović: Pa to je vrlo strašno. Kako to izgleda. To je vrlo strašno. Do juče si mogao da ideš, da se griš, da se ljubiš, da radiš. Ja sam išao po kafanama tim svuda i nikad nisam imao problem. Svi su znali da sam ja Srbin. Ja pričam perfektno albanski. Nema teoretske šanse da neko primeti da sam ja, po govoru, da sam ja Srbin. Što je meni bilo zadovoljstvo da pričam ja, da mogu da pomognem. Druga strana možda nije ni znala dobro ali kad oseti da ja dobro pričam on se opusti i završavamo mnogo brže i jednostavnije poslove.

Ja, kako da vam kažem, ja kao ja, meni je, nije mi stvaralo veliki problem, ali većini, većini je to stvaralo strašne probleme, strašne probleme pogotovo počela su silovanja, počele su tuče, počele su te stvari koje nisu lepe. I onda ljudi, desi se vama pa onda ajde idemo sad i onda ceo taj kvart kaže pa zašto bi ja dozvolio da se i meni desi. I onda su se ljudi povlačili u školjke svoje i ćutali, gledali su šta će da se dešava, svakog dana sve teže i teže, počinje jače i jače da se vrši pritisak na te ljude da prave sve veća i veća zlodela i ovo i ono.

Pa onda razne priče, te ovaj ubio ovog, te onaj onoga te desilo se i to je onda jedno s drugim, onda se to prelazi u euforiju i da se stvaraju veliki problemi gde ljudi čekaju šta će ujutro da svare da bi rešili da li da idu, da li da ostaju. Ja sam ostao do 12. juna ili 18. juna '99. Šta onda... Mislim, došli su teški, teški momenti da odlučim da dođem i ja.

Kada izlazim iz Prištine i imao sam golfa jednog i stavim englesku jednu od patika, imao sam patike jedne, od patika zastavu, kao engleska zastava i skinem tablice i idem ja tamo prema granici i kažem sad ako me zaustave kazaću da vozim novinare. Znaš i kompjuter u kolima sam stavio i niko me nije zaustavio i ja sam prošao, ali bilo, bilo je vrlo napeto. Napeto je bilo da vam kažem nešto i nikad ne bi volio i teško mi je kad se podsetim tih dana, razumeš. To je bilo strašno, strašno.

Marijana Toma: Vi ste sad kad, čitavu '98. i '99. godinu bili na Kosovu?

Sreten Đurović: Ja sam do '99. juna meseca '99-e, 18. juna došao ovde. Meni su žena i deca došli 24. marta i ja sam bio kupio ovu kuću ovde i došli. I majka mi je umrla, da, to sam zaboravio. Drugog dana meni bombardovanja, meni umre majka. Bilo je strašno neprijatno, ovaj, to je, ne znam kako da vam opišem. Mislim ne bi voleo niko da doživi takve momente u životu, kad mu roditelj umre a on ne zna kako da ga sahrani. Ne možeš da iskopaš grob. Ne od mojih komšija iz sela, oni bi došli da mi pomognu sigurno.

Međutim, bombardovanje onda ljudi u nekoj, ne znam kako da vam kažem to, u nekom strahu. Onda se pričaju priče da ako odete tamo u selo pucaće u vas. Ali šta, ja sam bio rešio da majku sahranim pored oca.

Marijana Toma: Na seoskom groblju?

Sreten Đurović: Na seoskom groblju, u Slatinu. Mogao sam ja u Prištini da je sahranim ali rekao sam ne hoću u selu da sahranim. Ona sirota od straha je umrla. Drugoga dana skočio joj je pritisak jer bilo je dosta nas dece i neki tamo, neki vamo i ona, skoči joj pritisak i dok je otišla do bolnice, ona umre. I onda tako je sahranismo u selo. I šta se, ma to su strašne stvari, ovaj. Posle toga ja svake godine idem na, na, kako se zove, na godišnjicu njoj.

Ja sam svake godine išao na godišnjicu majci tamo, od prve godine. Jedne godine sam se tamo zaglavio u selu, bio je sneg. I ovaj, komšije kad me vide oni sve ko da vide. Prvo ja ovako ja sam dosta prislan sa njima, pa i psujem. Šta oni... došlo celo selo sa auto pa me izvuklo, jer je bio veliki sneg. Jedne godine, da, na sedmoj godišnjicu moje majke otišli smo sa jednim mojim drugom, Ramadan iz Vučitrna. Njih je osamnaestero dece. Ima jedna pesma Bora Čorba je pevao pemu za njih: "Srbi i Hrvati nam prete Krasnići očekuju osamnaesto dete." Njih je jedanaestero braće. I jedan Ramadan koji je dosta veliki šahista došao sa mnom i otišli smo majci na grob ja da zapalim sveću.

Čudnovata jedna stvar se desila tada. Tamo gde su naši grobovi, e to mi se ne sviđa samo što su napravili, strašno lošu stvar su napravili, porušili su grobove. Kome smetaju mrtvi ljudi? Zapustili su groblje. Sad je to groblje svo u šiblju. To ne opravdavam nikome, nikome znači to ne opravdavam, nemoj. Ako ne možeš da se dogovoriš sa nekim, nemoj da lupaš. Pogotovo ta sveta mesta, razumeš. Tu su ti mrtvi ljudi. Šta sad njima to moraš da radiš. To mi se ne sviđa.

Recimo ta naša groblja tamo to je puno đubriva, bacaju razumeš smeće, razgrađeno, katastrofa. Možda se to nekad neko seti da to treba da održava da lepo bude makar da dokaže svetu da evo o mrtvima vodimo računa, mislim. Ajde da ne pričamo o živima. I kažem na tu godišnjicu sa tim Ramadanom ja uđem u groblje tamo i porušeno je, porušeni spomenici. Sad on stao čovek malo dalje od mene i ja zapalim sveću, znaš i ono sveća gori. Zapalim ocu, majci i ovo ono i sveće gore i odjedan put ugase se sveće.

Ja kažem Ramadanu ugasile su se i kažem daj upaljač jer ja ne pušim. I dolazi do mene i ja kad se vratim sveće gore. Ja pomislim ja haluciniram pa znaš da mi se valjda pričinilo, međutim kad se sve to završilo ja se prekrstim i krenem prema kući. Ima jedna kruška tu iznad nas, tu gde su grobovi baš mojih roditelja i kad je počela ta kruška, samo jedna kruška da lupa to se treslo sve.

Marijana Toma: Sama od sebe?

Sreten Đurović: Sama od sebe. I ovaj Ramadan mene pita, a prebledeo ko flis papir, je li bre kaže, pita mene: "Šta je bre ovo?" Kažem Ramadan ne znam ali nešto postoji, neka sila postoji. Prema tome ništa mi nije žao, žao mi je samo da se neko ko nema smisla za normalan život naterao i nas da budemo kao i on. Mesto da se poštujemo, da se volimo da se...

Ja sam išao tom Ramadanu na saučešće. Sve su znali da sam ja Srbin, majka kad mu umrla, posle toga, majka mu umrla. Svi su znali, svi su me ispoštovali. To su ta, da vam kažem nešto. U momentu ti je zadovoljstvo, u momentu ti je tuga jer mu je majka umrla. Ja mu izjavljujem saučešće ali mi je milo

što me poštuju tu ljudi. Znaite, to je ipak stvar koja je za respekt. I recimo ja sad kad odem tamo kod mene u selo, ja jedanput mesečno idem, što kaže meni žena: “Tebi frizura više košta nego Ceci⁶”. Ja odem mesečno da se ošišam a pored toga da odem kolima, pa sednemo da popijemo pa 200, 300 eura ode.

Marijana Toma: Idete na Kosovo kod frizera?

Sreten Đurović: Da, kod frizera. Odem tamo u selu. U mom selu je osam hotela. Najžalije mi je to kad vidim, teško je to, vidite da se to se to sve više i više koristi taj mladi svet a nemaju od čega da žive. Tuga, tuga pet eura, sedam eura, nema posla, nema posla. Najgora stvar nema posla, a obećavali su kamione, milione, ništa, šteta. Šta im je napravila ta međunarodna zajednica, šta. Ni jednu fabriku dole nije napravila. Prodali su Elektroprivredu da bi napravili put dole i desetero ljudi žive tamo, deset familija a ovo drugo je sve katastrofa, ne znam kako će sve to da se završi ali nije lepo, nije dobro.

Drugi Deo

Marijana Toma: Ja bih htela da se vratim, vi ste spomenuli to dakle da vam je majka umrla drugi dan bombardovanja i niste završili kako ste je sahranili?

Sreten Đurović: Jedva smo je sahranili, dok smo našli ljude da iskopaju grob. To je bilo bombardovanje, aerodrom je tu blizu kod nas, dva kilometra. Vazdušnom linijom nema kilometar. Onda su svakog minuta padale bombe. Svakog minuta su padale bombe. A ona sirota te prve večeri kad je bilo idu one bombe iz pravca Skoplja i čini ti se ko da idu pravo na tebe i onda je to stvorilo nervozu i stvorilo strah. Od straha je umrla žena. Kaže ja sam prošlog rata i ona me je naterala da kupim ovu kuću. Ja sam kupio ovu kuću za pet minuta.

Marijana Toma: Pre rata ste je kupili?

Sreten Đurović: Ne, ja sam kupio ovu kuću ‘99. februara meseca, i ona me je naterala, mesec dana pre.

Marijana Toma: Šta, kako vas je naterala, šta je rekla?

Sreten Đurović: Kaže, ja nisam imao nameru da se selim, ma kakvi bre. Ni u ludilu mi nije dolazilo da se selim, ni meni, ni ženi, ni deci nikom. I ona meni kaže sine bre. Niko od nas nije kupio, ni moja braća druga ni sestre, niko nije kupio ništa. Čak šta više, ja i dalje imam sestru rođenu u Gračanici, živi tamo. Kaže: “Daj bre kupi nešto da se ne smucamo ko prošlog rata. Ja sam u vagonima kaže živela puno vremena, nismo imali gde da se sklonimo, daj kupi kuću, nešto da se sklonimo ako bude nešto”. Kažem: “Ajde bre majko ne misli stalno o zlu”. “Ma bre sine molim te znam, ja sam prošla, videla sam sve ono”.

I šta ću ona sirota i ja je poslušam i dođem i kupim ovu kuću ovde za dva minuta. Koliko je god rekao, ja sam mu toliko dao. Nisam imao vremena počela je ona pucnjava i čim padne mrak niko ne izlazi. Ubiše tamo nekog šofera Donka iz, “Turist Kosovo” je vozio čim vide znaš jer su znali otprilike koji su bili po šumama znali su da posle osam sati da ne ide samo ili je Srbin jer Albanci nisu dali nikom. I

---

⁶ Misli na Svetlanu Ražnatović Cecu, popularnu folk pevačicu u Srbiji.

onda sam kupio tu kuću ovde i tako, onda došli smo tu i tako. Oni su došli 24-og, na dan bombardovanja, a ja sam došao 18. juna. I majka....

Marijana Toma: I vi ste bili sami tamo sve vreme?

Sreten Đurović: Sam, sam.

Marijana Toma: A jeste bili u kontaktu s nekim, naravno bili ste u kontaktu sa nekim. Je li firma nije funkcionisala?

Sreten Đurović: Jeste, funkcionisalo, do jedno 15-20 dana dok nije pre juna firma je funkcionisala, radili smo mi. Išla je roba, razumeš, međutim...

Marijana Toma: Kako je bilo živeti u Prištini tad to je...?

Sreten Đurović: Vrlo loše.

Marijana Toma: Priština je toliko bombardovana i...?

Sreten Đurović: Vrlo loše je bilo, da vam kažem. Kad su počeli ovi Albanci da idu meni je bilo toliko muka. Dođe meni tamo i pita me tamo iz ulaza komšija: "Ajde da me prebaciš do Zamoka". Ja kažem: "Ja mogu da te prebacim nigde". "Zašto?" "Pa ubiće mene i tebe. Šta ja znam ko je na ulici. Sedi tu, ako ti treba hrana, ovo, ono sve je tu. Ja mogu da ti donesem u ulaz barem to mogu kolima".

Bilo mi je neprijatno iz razloga što nisam mogao ni da pomognem da ga tamo odvedem a pogotovo što smo se izlagali i ja i on problemima. Sreće nas neko usput reći će neko evo ovaj vozi za pare ili tako to nešto. Ja sam im rekao sedite tu, hrana, što se tiče hrane, hleba ja ću vam donositi. Bilo je teško, vrlo teško.

Marijana Toma: A onako po ulicama taj svakodnevni život?

Sreten Đurović: Po ulicama je bilo, išli su ljudi znaš ono, vidi se znaš, da nema, znaš, hladno, hladno je bilo znaš onaj odnos hladan. Bilo je teško, teško, teško je bilo.

Marijana Toma: Vi ste dakle, vi kad ste kupili ovu kuću s namerom da se preselite ili da imate?

Sreten Đurović: S razlogom da imamo, eto. Da ispunim tu želju majci, ali majka je bila u pravu. Da nisam uzeo to, ja bi bio na ulici. Mislim da bi bio negde u kolektivnom smeštaju. Vrlo je teško bilo tada bilo, ovaj bilo šta uraditi dole. Ja sam imao posle problema. Ja sam imao u centru Prištine poslovni prostor. Imao sam 200 kvadrata u strogom centru Prištine, preko puta Granda. Jer dan danas čovek kojem sam to dao, promenili smo ovo za Avalu, on ne može da uđe. Došli su neki ljudi, mislim to je međunarodna zajednica.

Marijana Toma: Kako ne može da uđe?

Sreten Đurović: Ne može da uđe u poslovni prostor, ne da mu ovaj.

Marijana Toma: To je, vi ste mu ostavili to? Ima papire?

Sreten Đurović: Ja bre imam i on je i upisan. On ima papire, on je ubeležen u katastar u Prištini i ne može da uđe. Ja sam 11 godina vodio borbu sa tom međunarodnom zajednicom neki šef, bio je šef tamo, direktor te agencije za povrat imovine, Skot Boven, Skot Boven. Ja mu kažem: “Čoveče ja sam u neravnopravnom položaju, neravnopravnom. Ja imam sve papire da je to moje, da je to moje vlasništvo. Ti si sad pustio čoveka tamo da stanuje koji je uzurpirao. I sad ja moram da dokazujem a on ne mora da dokazuje, on da bude tu”.

Ja sad prvi put kad sam otišao moj 101 je bio broj predmeta, 101 je moj broj predmeta. Ja odem prvi put da identifikujemo poslovni prostor i kažem ova vrata su tu i on slika. Posle toga dođem i oni mene posle jedno godinu dana kažu: “Da li si bio lud?” Kažem: “Zašto bre?” “Pa ti si na pogrešno pokazao.” “Jel vi mene pravite budalom?” I sad ja vidim da je to igra i ja kažem: “Ajde sad ponovo ćemo i evo ti ovo, ova su vrata kao i prošli put”. Sad se čudi. To su igre bez granice i mislim ne valja to.

Meni je prvo to ružna slika, ružna slika da neko te pravi budalom sad. Ti koji si legitiman vlasnik tog prostora dokazuješ a onaj ko nije sebi unutra i pravi. Mislim glupo mi je odem ja, bio je samnom baš taj Albanac, koji je kupio od mene to. Odem u opštinu tamo, 10 000 sam platio prošle godine, preprošle godine sam platio porez na imovinu na koju nisam kokristio, 10 000 evra. I odem u opštinu na četvrtom spratu kod direktora finansija i ja se žalim zašto da plaćam kad ja. I ja mu pričam, sve pričam na albanskom i on kaže meni ajde bre što si navalio za tog Srbina toliko.... Kažem znaš šta su nam radili za vreme rata, radili su svima nama. Sad ja počeo da, kažem nama su radili, nisu samo tebi radili. Ajde bre nemoj to. Kažem mu ja komšo ja sam taj.

To su stvari koje bre. Ja sam išao i u Glogovac pre, vozio sam beogradskim tablicama radio sam sa Feroniklom, dešavalo se da meni u Prizrenu čovek ovako prstom preti ide kolima i na beogradske tablice ovako preti prstom. Ja stanem i kažem šta je što mi pretiš. Ja pričam na albanskom i kaže izvini ja sam mislio da si Srbin. Pa ja sam srbin pa šta onda, on pobeže. To su stvari koje se.

Marijana Toma: A recite mi kad ste došli ovde vi ste otvorili, čime ste se bavili?

Sreten Đurović: Ne, ja sam mesec dana.

Marijana Toma: Čime ste se bavili?

Sreten Đurović: Ja sam isto špedicijom sam se bavio i dalje da firma postoji. Ali sam mesec dana bio u takvoj nekoj depresiji da sam se na nervnoj bazi bio i ukočio. Bilo mi je muka, ne znam šta. Zovu me ljudi odozdo, vamo, tamo, ne znaš. Najgora je stvar kad ti izgubiš put u svom dvorištu. Nema svuda je, okrećeš svuda nema nigde puta, samo se vrtiš u krug kao besno kuče.

I onda sam tu počeo da radim ovaj podrum, pa ovo, pa ono i onda sam se malo smirio i stvari su počele da se... Znaš šta kad ti se nameće nešto što ne voliš. Kad bi ja vas sad naterao da budete hirurzi a ne volite.

Mene su tako remetili pa sam uzeo neki mlin sam zamenio pa je to, svašta je bilo, mislim. Ne bi želeo da se nikome desi, da se ponovi. Kad ti nameću nešto bezvoljno, kad ti nameću nešto bezvoljno, meni nije volja i sad mi nameću i sad moram. Eto to su te stvari koje ti se dešavaju posle tih ludih godina, razumeš. Sad imovinu kaže povrat, kakav povrat. Ko se vratio, ko će da se vrati, niko se nije vratio.

Dođu meni i kažu ajde da se kandiduješ za poslanika. Ljudi ja ću tu samo ličnu korist da imam, samo ličnu korist a treba nekome tamo da me psuje, i da me moja deca posle prozivaju i mrtvi roditelji da me prozivaju i da kaže: “Ej čekaj bre ti si došao samo da uzmeš lov. To nikad nisam hteo, ma nema tih para za koje bi ja to uradio”.

Marijana Toma: A nudili su vam da se politički aktivirate?

Sreten Đurović: Da, da.

Marijana Toma: A kad to?

Sreten Đurović: Pa ono odmah kad su počeli višepartijski tamo dole i ja kažem ne, nije to posao za mene. Ne mogu znaš da gledam nekoga i da ga lažem. To su stvari koje su, treba imati stomak za to.

Marijana Toma: Jel možete da mi pričate, da mi kažete još nešto vezano za vaš život ovde. Dakle, kako ste ovde počeli i kako ste otvorili ovo na Avali?

Sreten Đurović: Da vam kažem. Moj život je ovde sad mučenje. Što se mene lično tiče. Za moju decu je dobro. Ako gledamo sad ovako ja sam prošao od 80 procenat slučajeva dobro. Ja sam kupio kuću tamo, to na Avali sam uzeo tamo. Meni nema tih ljudi s kojima sam ja radio, s kojima sam bio toliko prislan da ga opsujem i majku i ovo i ono, i da dođem u pola noći kod njega i da kažem daj bre ustani. Ovde toga nema, ovde toga nema jer su ljudi...

Znate šta, i u pravu su jer došlo je puno nas sa strane. I 80 procenat su ljudi izgubili i sad oće da povrate i to odjedanput i da na razne načine da dođe do toga, ali ne možeš. I onda ovaj meštani koji su starobeograđani u pravu su ljudi. Šta sad došao je tamo neki i oće da otima. Ne možeš to. I onda su ljudi malo, na distancu te drže. Međutim, mojoj je deci lepo.

Marijana Toma: Koliko su oni imali godina kad su došli?

Sreten Đurović: A ovaj, Luka je '83-e, '99-e, 16 godina a ovaj je imao jedanaest godina mlađi, Lazar. Maltene oni su se adaptirali vrlo brzo, to je znaš ipak. Mada ovaj stariji malo teže ali ovaj mlađi je dete bio, šta, četvrti razred.

Marijana Toma: Odmah su se upisali u školu?

Sreten Đurović: Da, da odmah tu.

Marijana Toma: Šta rade sada?

Sreten Đurović: Pa obadvojica rade sa mnom. Radili smo mi špediciju i nekim ljudima smo tu pravili i ostanemo pretprošle godine 50 000 evra mi u minusu, za carinu, platim ovo, platim ono i onda kad odem da tražim pare on kaže čekaj bre 5000 evra ti čini posao. Pa 5000 mi čini posao, to su moje pare. Pet ti, pet ti, pet i onda 55 i onda smo batalili to. I sad držimo ovaj kafić tu i onaj restoran na Avali, Stari Majdan.

Marijana Toma: I ko radi u restoranu, vi?

Sreten Đurović: Ja i ovaj mlađi sin, pa i ovaj stariji dođe pomogne. Ima tamo konobari, kuvari i tako to.

Marijana Toma: Koliko imate ljudi ukupno koji rade za vas?

Sreten Đurović: Ha... ima puno koji rade, koji su zaposleni a malo koji rade. Ima tu jedno desetak ljudi, 12, 13 ljudi, koliko ovde ima, dva četiri, šest. Ma ima jedno 15 – 20 ljudi.

Marijana Toma: I recite mi ovaj, htela sam još da vas pitam. Ustvari spomenuli ste kad smo razgovarali pre danas, pre ovog intervjua, rekli ste da besprekorno govorite albanski. To ste spomenuli. Gde ste naučili albanski?

Sreten Đurović: Čini mi se da ja ne govorim albanski, ja sanjam albanski. Pa naučio sam ga tamo sa mojim komšijama, prijateljima. Nešto kad naučite besprekorno, znači da volite. Na silu se ništa ne radi, ništa.

Znači ja sam uvek bio tu, tamo u selu, pomešan sa decom. Pravili su to, e to, pravili tamo minaret kod nas u selu i bio je tu jedan hodža, neki Mula Rušid i kaže on meni uzimaćemo materijal kod tebe znaš pa tamo na kraju da napravimo. Samo ti uzimaj, mi podvučemo crtu i ti daš pare. I došli su to kad se završilo i on došao i kaže: “Ajde da napravimo matematiku”. “Ajde”, kažem. Kaže: “Pa koliko je ovo?” Kažem: “Nikoliko, ovamo je džabe, kad budeš tamo, moli se za mene”.

Marijana Toma: Vi ste u stvari sa svojim materijalom?

Sreten Đurović: Da, da ja sam im pomogao koliko sam mogao, kolike su moje mogućnosti. Ali kažem albanski sam naučio tu kad smo čuvali stoku sa mojim, igrali fudbal, družili se psovali se, bili se, svašta smo radili ko deca svašta smo radili.

Marijana Toma: Posle 99. kad ste prvi put otišli na Kosovo.

Sreten Đurović: Pa ja sam otišao odmah posle možda posle pet-šest meseci, godinu dana.

Marijana Toma: Nije vas bilo strah?

Sreten Đurović: Ne, ja nisam, nije me bilo strah, zašto me nije bilo strah. Nikad nikom ništa nisam uradio. Dosta je ljudi bilo kažu nemoj da ideš, ovo, ono. Kažem otići ću pa nek me ubiju. Bilo je dosta problema znam i šta. Neki prijatelji pod znacima navoda, beži od mene. Nemoj da bežiš od mene. Ja od tebe nisam bežao kad su bili ovi tamo, ja nisam bežao.

Otišao sam i dosta je ljudi pogrdne reči pričalo o meni. Otišao sam kod jednog u kancelariju, ajde sad da ne kažem ime: “Je li bre, gde si bre, šta radiš?” I sagnuo glavu ovako. “Ja sam taj koji sam mu ubio ovaj tu uz albansku decu, ja sam taj. Gde si ti da ubiješ mene, nemoj to tako nešto da pričaš”. Imalo je dosta tih koji su propagandisti čisti. I onda počne on da priča i ja kažem: “Daj mi osnov, daj mi osnov”. Ja ću da ti kažem poimenično Marko, Janko, taj i taj, to su mi napravili. Poimenično ću da kažem: “Taj. A ti?” Nemoj to da pričaš.

Ono kad nisi bio prisutan, svuda je bilo nepravde i sa jedne i sa druge strane, i sa jedne i sa druge strane. I naši su Srbi pravili probleme tamo. Malo je ljudi koji nisu razmišljali da treba i sutra da žive.

Momenat došao, euforija ona, pokupiš šta možeš da pokupiš, ovo, ono, poniziš. Takvih i sa njihove strane ima dosta takvih. Sa njihove, ja kažem eto ta groblja, ništa više nećemo da pričamo. Ništa više nećemo da pričamo. Sramota, i sad ti ljudi isti kad odem tamo dole: “E jel možeš da mi završiš ovo?” “Mogu sve, mogu sve da završim”.

Dođu tu po bolnicama. Svakog dana ih imam, svakog dana ih imam tu po bolnicama. Odem, dovozim, prevozim, dođu. Nema dana da nema nekog. Znači nema dana. Kažu koliko sam dužan, kažem, obrati se bogu on će meni da plati a ti vidi s njime šta ćeš. A ti, da li bi ti mogao meni da priuštiš to dole. I sada isto ne bi mogao. Ne može. Mislim, to su takve neke stvari, ne znam... Oće da im pomognem, džabe, ali sutra prozivaju zašto ti za njega radiš. Opet si se povezao sa Srbinom *bashkëpunëtori i shkive*⁷ razumete, to su strašne stvari.

Marijana Toma: Šta se dešava sa vašom imovinom dole? To je, Vi ste to morali nešto da prodate ili ste to uzeli?

Sreten Đurović: Ne, to nisam mogao ja da prodam. Nisam mogao ja da prodam. Brat od narodnog heroja, njihovog narodnog heroja je u mojim prostorijama i dan danas.

Marijana Toma: Ušao je? To je taj što je ušao na silu?

Sreten Đurović: Ušao je nasilno jer sam ja preko puta Granda ima 200 kvadratnih metara. On je ušao tu i zaposeo i živi porodica tu i čak je pretio da će da me ubije. “Evo ja sam u Prištini ubij me”. Kaže on mi ubio brata. Nije tačno, znaju svi ko mu je ubio brata.

Marijana Toma: On je rekao za Vas da ste mu ubili brata?

Sreten Đurović: Da. Iljir Koljuševci je narodni heroj a njegov brat je Sajmer Koljuševci. I on sad bez osnova koristi poslovni prostor moj. Nadzidao se nad moj poslovni prostor, bez moje saglasnosti, bez ičega, to je moje. On se nadzidao tu i sad ga vlast podržava, sad ga vlast podržava, ta ga vlast podržava, sramotno, sramotno.

19 godina ja dokazujem istinu, a istina se zna. Daj njega da pitamo: “Jel imaš dokumenat za ovo, nemam, hajde napolje”. Ja moram da dokazujem da sam vlasnik a on ne. To je apsurd. Dobro to im pomaže malo i Međunarodna zajednica. Da budemo ravnopravni u dokazivanju i to vrlo brzo bi se rešilo. Ne, on bude unutra a ja sam napolju. Sad čoveku kome sam ja prodao i on ne može isto, i on je Albanac ne daju mu da se useli tamo. Ne daju mu da koristi to svoje. Ja njegovo ovde koristim a njemu ne daju da uđe, jednostavno ne daju da uđe.

Marijana Toma: To je u zamenu?

Sreten Đurović: Da ja sam napravio zamenu Agim Ukići je tamo dole otišao i on siromah sada dokazuje sve vreme dokazuje to da je njegovo i ja sam išao hiljadu puta. Kažem vam prošle godine sam platio 10 000 evra sam platio porez na imovinu koju nisam koristio, sramotno, sramota. I ništa tako to problem, problem. Nisam samo ja, mnogo tog ima, ljudi koji su sa problemom.

---

⁷ Alb.: *Bashkëpunëtori i shkive*, znači saradnik srba. Reč *shki* na Kosovu ima derogativni smisao.

Kad bi hteo neko da bude ravnopravan i realan, sedneš za sto. Daj ti tvoje papire, daj ti tvoje papire i to se reši za jedan dan. Za jedan dan se reši. Ko će bolje da zna nego onaj ko treba da se legitimiše. Imaš li ličnu kartu ili si stanovnik toga i toga. Kako ako nemaš ili izvod iz matične knjige rođenih ili ako nisi u katastar, kako onda dokazuješ. Kako dokazuješ, znači moraš papirološki da dokazuješ i to je pak istina. A ne sada ja dokazujem a on sedi unutra i on uživa. Niti plaća ni struju ni vodu ni ništa, sramota, sramota.

Marijana Toma: A taj stan u Prištini koji ste imali jel to ste prodali ili?

Sreten Đurović: Ja sam taj stan koji sam imao u Prištini, ma to isto sam, dao ga na rate. Eto to je dan danas malo, sutra malo i tako to je završeno ali. Zamislite taj stan čovek kome sam ja dao, on ga prevede bez mog znanja. Ja sad da sam kvaran da odem tamo da kažem da dokazujem, ovo nije moj potpis. Kako ste vi to preveli? Sada, mislim, da sam kvaran i da kažem čekaj bre ja ovo tebi nisam prodao.

Jer sad mu je ostala žena, on je umro i sad da ja budem, kažem ovo tebi nisam prodao, daj da napravimo kod grafologa potpis čiji je. To je ta stvar. To je nešto šta ja ne mogu da vam objasnim. Za neke stvari ja ne mogu da objasnim kako se to neke stvari dešavaju tamo dole. Mislim ti ljudi, čoveče ako ćeš nešto da kupiš ili da imaš nešto moraš da imaš sutra kad ostaviš nešto, sad on je čovek umro sad ja treba da budem bezobrazan ko što je on bio bezobrazan i da kažem, e nije to ja mu nisam prodao. Što je tačno nema dokumenat nikakav, nema dokaza. On je napravio neki ugovor koji nema vrednost. Problem, ali to ide.

Marijana Toma: Jeste i danas u kontaktu s tim vašim prijateljima?

Sreten Đurović: Svakog dana, svakog dana.

Marijana Toma: Ne samo ti kojima trebate da im završavate nego i ovako?

Sreten Đurović: Ne, ne i ovako običnim ljudima, mojim prijateljima s kojima sam odrastao, svakog dana sam ja u kontaktu s njima. Ja pričam više, ja koristim više albanski jezik u Beogradu nego kad sam bio dole. Jer zovem ih tako pa pričamo. Pa imam dosta kontakta tamo i u Albaniji dosta s ljudima. Idem i tamo često. Interesantan je meni to narod, znate šta, taj narod je meni interesantan jer su najsličniji nama. Ja njima kažem ko se najviše mrzi. Najviše se mrze dva brata kad se posvađaju. Ja mislim da mi imamo iste korene i zato se mi mrzimo. I lako je među braću ubaciti kosku i oni će iskoristiti to, ti arhitekti sveta su iskoristili tu našu neslogu i onda su nam bacili kosku i onda je to otišlo u nepravcu u ne dobru pravcu. Katastrofa vam je to.

Marijana Toma: Htela bih još nešto da vas pitam za kraj. Jel biste se vratili na Kosovo?

Sreten Đurović: Ja sad peške. Sad bi krenuo peške i dok stignem. Ali kako da se vratim? Hoću bre da znam kad odem u opštinu, u ambulantu, u bolnicu, na fakultetu da vam kaže *qe ky shka është* [Alb. ovaj je Srbin]. Zamislite sada ta deca koja su se rodila '99-e sad su 20 godina i niko, ni jedan ne zna srpski. Ni jedno, pričaju na engleskom. Znači i ovi stariji koji su bili koji su imali tri, četiri, pet godina sad imaju 25 godina oni su na nekim funkcijama, na pozicijama, kako onda sa njima.

Evo celo vreme da međunarodna zajednica multietničku sredinu da napravi ona je napravila torove. Žive u ovoj enklavi, u ovaj enklavi, pa šta se događa. Da ih ogradiš, to nije pomoć, to nije pomoć. Južno

od Ibra, severno od Ibra, šta sad, šta to znači, šta to znači. To su gluposti koje ja, namerno ti postavljaju neke granice, namerno ti postavljaju neke granice i sad recimo dođem to što su mi nudili da predstavljam ja moj narod. Kako da ga predstavljam? Šta on meni sutra kaže ja recimo moram da idem za Glogovac. Čekaj, kako ćeš da ideš za Glogovac tamo niko ne zna srpski. Treba da završiš tamo ima katastar koji je bio, tamo po Drenici ima dosta Srba, kako ćeš da završiš. Treba ti prevodioc, treba ti ovo, ono.

Nije to, ja kažem, ja sam taj koji nikakav problem nema. Znam albanski, znam dosta ljudi, ali ima ljudi koji su tamo živeli u tim sredinama, enklavama koji nisu znali albanski i ne znaju ni dan danas albanski, kako će on. Šta, on je tamo u logoru, toru. Treba da zove onoga komšiju, druga s kojim je radio, ajde dođi molim te da me vodiš do Prištine da završim to i to. To nije to, nije to rešenje, to je problem, problem.

I kad te čuje recimo da pričaš srpski neko oće da pomogne ali imo neki koji ga gleda tamo i kaže: “*Çka ki?* [šta ti je?] opet ti pomažeš, a?” Razumeš to je problem. Oće ljudi, ima ljudi koji oće da pomognu ali sad onaj tamo koji je došao, koji mu kaže šta je to. Mislim nije zdravo, nije zdravo. Ja za svaku sitnicu treba da zovem nekoga tamo recimo da ode do moje sestre u Gračanicu da joj nešto pomogne da dođe do Prištine.

Oni za najobičniju stvar, najobičniji pregled moraju ili u Mitrovicu da dođu, znači to je od Gračanice 80 kilometara ili da dođu do Niša ili dovde. To su te stvari koje su nedopustive, nedopustive da ta međunarodna zajednica napravi takvu podelu. Ona je došla i šta sada nemoj da me čuvaš, nego me zbliži sa njima. 20 godina mi se sve više i više udaljavamo. Sve više i više se udaljavamo, to je problem, to je problem.

Projekat, kakav projekat? Ne treba nama projekat daj nam da radimo i plati nas i daj nam fabrike, to je projekat. Ni jednu fabriku nisu napravili, ni jednu. Međunarodna zajednica ni jednu fabriku na Kosovu nije napravila. Daj projekat i zaposli i Srbe i Šiptare i ove bre i Cigani i Turci da rade i tu će oni da nađu zajednički jezik. Romi, dobro nema veze, Romi, Cigani ja volim Cigane. Ja znam i ciganski da pričam.

To su te stvari. Međunarodna zajednica neka napravi fabrike dole, neka zapošljava i završena priča. Ja, mene neka, e tu ću ja da radim, time ću da se bavim, time ću da se bavim. Neću politikom da se bavim, nego samo radom. Daj da napravimo jednu fabriku u Kosovo Polje, jednu u Slatinu, jednu u Glogovac, jednu tamo, jednu i da zaposlimo ljude i Srbe i Šiptare i Cigane i sve. i da vidiš kako će da se sredi. Nikad neće da spominju da je bio rat, nikada.

Šta on, mora sad da spominje, sedi ceo dan uz kafu gricka nokte i razmišlja šta će. Razmišlja kako će da pobegne. 90 procenta imaju pasoše. uzeli su srpske pasoše da bi otišli van. Šta im je dala ta međunarodna zajednica samo njih izolovala, samo njima izolovala njihove pasoše. Znači da ih koriste za nešto, sramota, to je sramotno, sramotno.

Imam sad slučaj jedan od mog komšije tamo. Ćerka mu se udala za čoveka tamo koji živi sa Kosova, udala se u Nemačkoj i sad ona ne može da živi sa mužem. Mora da poznaje nemački jezik da bi, jel to demokratija. Naučiće. Ne može da ga nauči tu, naučiće ga jer će muka da je natera. Kad ode u prodavnicu ona će da uči nemački. Ne, kaže moraš da poznaješ osnovni nemački. Ja ne živim sa Nemcom, ja živim sa Albancom. I kad budem otišla dete godinu i nešto dana ne može devojkica da ode u Nemačku da živi. Dobro ja neću tu da se mešam i oni imaju svoja pravila ali to nije u redu, to nije u redu.

Marijana Toma: Jel biste nešto hteli za kraj da kažete?

Sreten Đurović: Šta da kažem kraja nema. Šta da kažem kad kraja nema, kraj će biti kada lepo kad se budu udaljili malo ovi što nam donose demokratiju, da puste da mi stvaramo demokratiju, da se mi sami između sebe dogovaramo, nema tutora. Uvek je teško kad ima posrednika. Pustite mi sami, da pričamo sami. Ja ću da napravim veliki ja, ja bi napravio veliki pomak u svim tim poslovima, ali bez posrednika, direktno ja sa njima da razgovaram, direktno. Znači ne treba meni prevodilac, meni je žena prevodioc. Prevodio bi sa srpskog na srpski. E tu isto imamo problem. Ona meni prevodi šta meni sinovi govore. E tako isto međunarodna zajednica nama prevodi šta mi treba da radimo. Mi smo glupi. To su problemi, znači tu je problem, tu je problem.

Ja sam pre dvadeset dana, imamo jednog druga on živi tamo gore u Prizrenu, Turčin je. Trista godina drže ovce i čujemo se mi telefonom i kaže on meni: “E Becko vidi tamo da li ima neka rasa Romanov ovca”. Ja nađem to na internetu i kupim mu tamo dva. Ja uzmem to i u kola u pežoa i prebacim mu ja to do Gnjilana. I on meni kaže ništa mi radosnije nisi napravio. Zašto? Ništa mi radosti nisi napravio što si mi doneo ta dva ovna. Sad treba da ideš na carinu, onaj kaže zašto nosiš, ovaj kaže zašto uzimaš? Sve su to stvari koje ne treba, ne treba.

Ovo je dobro što Vučić hoće da napravi ovo bez granice. To je dobra stvar, to razumeš, da unija bude, to je dobar posao. Tu će narod da se zbliži, trgovina, kad ti imaš pun džep. Najlepši stimulans je kad čovek ima zadovoljstvo, kad ima novac, to je najbolji stimulans, najbolji lek. I svima je dobro. Čim nema para, prazne priče i onda svi dobiju neku neizlečivu bolest i agresivnost i sve. To je problem. Dajte ljude da puste da rade, ekonomiju neka rade. Mi ćemo da napravimo posao, ja ću da napravim posao. Ja se obavezujem da neko ko god hoće da iskoristi mene i moje prijatelje da napravi tamo i da vidi za koliko brzo ću ja to da sredim. Samo kroz posao, kroz posao a ne kroz praznu priču, kroz posao. Zaposliš 20 ljudi.

Recimo ima vino sad tamo u Orahovcu. Ljudi vrhunska vina prave, vrhunska vina. Evo da vam pokažem flašu, vrhunska vina i on ovo vino koje košta kad bi se lepo upakovalo koštalo bi recimo deset eura. On ga proda za dva eura, evro, greota. Oni su nekad, “Kosovo vino” je na teritoriji Beograda prodavalo po pet miliona litara. Sad ne može ni pet kila da dotera. Eto to je taj posao koji može da se napravi.

To su te stvari gde se zaboravlja sve ono što je bilo. A sve lepo dođe. Ima para da školuje decu, ima para da obnovi vinograd, da ga unapredi da te stvari koje mu garantuju budućnost, koje mu garantuju dobar život, ništa mu više ne treba. Ništa mu više ne treba, svakom od nas. Balkan je mesto gde svi prave projekte, na štetu nas, to je problem. To je veliki problem. A ima tu puno toga.

Recimo ja, žao mi je što sad nemam da vam pokažem baš taj Turčin Nehari Skender on mi je dao recept da proizvodim šarski sir ali idući put kada budete došli to ću da napravim. Da vidite kakav je to proizvod. To kad okusite, kao da se topi u ustima. Puno tih stvari ima tamo, puno stvari ima dole koje su interesantne za život, za posao za biznis. Ima dosta recimo ljudi koji su ovde radili, po čitavoj Srbiji su radili, njih ima dosta pekara pa i dan danas su tu. Ima dosta građevinskih radnika u “Neimaru”, u “Ratku Mitroviću”, u “Trudbeniku”⁸, u svim tim firmama. Svi bi ti ljudi došli da rade. Tamo dole čeka posao. Gricka nokte, deca nezadovoljna, raspadi porodica, vamo, tamo.

⁸ Poznate građevinske firme u Srbiji.

Kaže baš taj moj prijatelj Ramadan iz Vučitrna koji je, koji ima 11 braće i sedam sestara, pre jedno 15 godina izbije ženu, udari šamar ženi. To nije u redu, ne podržavam ja to i policajac Nemas, ovaj Amerikanac stanuje iznad njega i prijavi ga policiji. Dođe policija i odvede ga u stanicu policijsku. Kaže ja nisam imao problem sa vlašću, nego sa ovim nevladinim organizacijama. Žene u crno, Žene u belo⁹, žene trista đavola. Pitaju ga što si je udario, što se niste dogovorili. Kaže da smo se razumeli ja je ne bi udario znaš. A najveći problem imam zbog vas što vi mene pitate a što vi ne uložite nešto, da se mi ne svađamo. Nemaština nas tera da se svađamo. To je odgovor njegov. Nemaština nas tera da se svađamo, a ne nevladine organizacije koje se bave rekla kazala.

Daj da se bavimo poslom, poslom. To je rešenje svih problema. Samo posao, ekonomija završavamo sve. Čitav Balkan od Slovenije, dobro Slovenija, od Hrvatske dole do, do, do Grčke, samo posao. Samo posao, dajte nam to ljudi, nemoj da zaključavate pare i da dajete samo na kašičicu ko mrtvaku, bolesniku daješ tablete. Dajte nam da radimo, zaposlite nas. Nemoj da nas terate da se bavimo politikom jer mi nismo za politiku. Mi smo za motiku, ne stvarno.

Evo ovo što sad snimate ja ne znam koliko će efekta da ima. Ko će sve da čuje i gde će sve da se prikazuje ovo. Kažem vam ako ima ljudi koji će da slušaju i koji će da ova emisija bude ta što treba, neka nas kontaktiraju, daj da radimo. To nam daj i da vidite šta će da bude. Da vidite kakva smo mi gospoda kad imamo pun džep para. Znamo mi i Bosova¹⁰ odela da nosimo i lepe kravate. A sad idemo i bos i goli i deca nam se bave neprirodnim stvarima. I muška i ženska. Nisam ja protiv ničega što je savremeno.

Međutim gledam sad ove gej parade. Pa to je bre jedna budalaština. On meni priča šta radi. Šta mene interesuje šta radi. Pa ja to isto radim ali ti ne pričam. 364 dana živiš i radiš to šta radiš i sad 365 dan kažeš ja se volim sa njime. Voli se i dalje niko tebi ne smeta. Koji je od tih imao problema da ga je neko napao. Evo ti dolaze kod mene u kafić i dole u kafanu. Ja ih vidim ljube se, šta me to briga, to je njegov život. Ali on oće na silu da nam dokaže da je on taj, pa i ja sam ovaj. Sad mi koji smo 99 procenat koji vodimo normalan život mi ne dokazujemo da imamo ljubav sa ženom, sa.

Vi ste blagosloveni pa ćutite.... Treba da rodiš. Šta bi bilo da si sa ženskom kad bi rodila, nikad. Neke stvari nam nabacuju koje su nam nepotrebne, nepotrebne. Nebitne su, nebitne su. I prije je bilo tih ljudi, homoseksualaca, bilo je, ali ih niko nije ni dirao ni primećivao. Isto se znalo. Ja znam, što kažu ovi Đakovčani, imaju izraz, oni su. Uvek je bila priča o njima da su oni homoseksualci. Mi se petsto godina da izvinete ali nikad nismo imali sidu. Sad ovi napraviše nam sidu, pa sad se i mi plašimo. Proizvedeše nam bolest.

To su gluposti. Strašne stvari se događaju. Ne znam biće dobro možda to za nekoga. Što ja kažem mom sinu, ne ženi se, ima 34 godine, da nemaš dečka bre, dovedi njega. Šta sad? Mislim stvarno je neprirodno, neprirodno da neke stvari nam nameću. Nameću, kažem ti kad meni žena prevodi. Kažem ti, neprirodno skroz. Pa ja nemam gde moju decu, ne rade. To su problemi. Treba nam samo posao, posao, posao.

⁹ Žene u crnom su poznata nevladina feministička antiratna organizacija. Žene u belom ne postoje, intervjuisani karikira.

¹⁰ Hugo Boss, čuvena nemačka modna kuća, poznata po luksuznim muškim odelima.

Ja sam '73. godine vozio mini morisa¹¹, '73. i u Engleskoj kad se proizvodio bio je redak slučaj da ga voze. Ja sam imao nov. Zaradio sam, imao sam platu 2000 maraka. Moj brat od strica je radio u Nemačkoj i imao je platu 1500 maraka. Radio je u Mercedesu¹² dve ruke i dva šrafa ceo dan je zašraflijavao na automatu. Ja sam imao 3000 maraka, imao sam mini morisa, odela, pa sam putovao.

U Grčkoj sam bio '74. godine prvi put, otišao sam na servis za mini morisa. Znaš šta smo mi bili za Grke, Amerika. Oni nisu imali ni bananu, ni ovo ni ono, ništa. Ja sam poneo hiljadu i nešto dolara, ali to je, strašno je to, strašno. Pa dobro možda će bog da pomogne pa da se promeni. Ili neko da usliši naš razgovor pa će da kaže čekaj bre da vidimo, da počnemo da radimo, da se ne bavimo politikom nego daj da radimo pa da vidimo da li će tad da se smire tamo dole. A ja garantujem da oće. Ja garantujem da oće.

Marijana Toma: Super. Hvala vam puno.

Sreten Đurović: Hvala i vama što ste došli ali neka ovo bude jedan poziv za bolji život i daj bog da čuje neko ovo i da nas usliši i da i samo da nam pomogne da ovo ostvarimo.

Marijana Toma: Ja se nadam.

Sreten Đurović: Pa da nije te nade. Najlepši dan u životu je koji. Jel znate koji dan?

Marijana Toma: Ne.

Sreten Đurović: Sutra. Najlepši dan u životu je sutra. Svakog dana sutra, sutra.

Marijana Toma: Hvala Vam puno.

Sreten Đurović: Molim, hvala vama.

---

¹¹ Mini moris, marka čuvenog britanskog automobila.

¹² Mercedes, marka čuvenog nemačkog automobila.